

Zpravodajství z jižního Kavkazu

březen 2015

Výroční hodnocení Freedom House a Human Rights Watch

Organizace Freedom House vydala každoroční hodnocení zemí podle míry svobody. V žádné ze tří jihokavkazských zemí od loňského roku nedošlo ke zlepšení, a relativně nejlépe se tak opět umístila Gruzie (3 body ze 7 – „částečně svobodná“), druhá Arménie (4,5 bodu – „částečně svobodná“) a nejhůře Ázerbájdžán (6 bodů – „nesvobodná“).

Svou každoroční zprávu vydala i organizace Human Rights Watch (HRW). Gruzii vytýká zejména neodpovídající ochranu práv menšin a žen, Arménii nedostatečně zaručenou svobodu shromažďování a slova, mučení ve vězení a diskriminaci sexuálních menšin. Ázerbájdžán je kritizován především za stíhání odpůrců režimu, lidskoprávních aktivistů a nezávislých novinářů, mučení vězňů a porušování svobody shromažďování.

(EN) <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/freedom-world-2015#.VSAFpOE6WxM>

(EN) <http://www.hrw.org/world-report/2015/country-chapters/azerbaijan?page=1>

(EN) <http://www.hrw.org/world-report/2015/country-chapters/armenia?page=1>

(EN) <http://www.hrw.org/world-report/2015/country-chapters/georgia?page=1>

Protivládní demonstrace v Tbilisi

V centru Tbilisi se 21. března uskutečnila protivládní demonstrace, organizovaná Sjednoceným národním hnutím (UNM), největší opoziční stranou. Podle zdrojů z UNM se demonstrace účastnilo až 50 tisíc lidí, jiné zdroje však uvádějí nižší čísla. Dav se shromáždil na Náměstí Svobody a poté šel k úřadu vlády, kde požadoval její rezignaci. Podle protestujících je vláda zodpovědná za současnou ekonomickou krizi v zemi, která se projevuje propadem národní měny a prudkým nárůstem cen a nezaměstnanosti. Vládě dávají za vinu ale také nedostatečně tvrdý přístup vůči Rusku, které upevňuje své pozice v Jižní Osetii a Abcházii.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/31222/>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/31171/>

(EN) <http://www.rferl.org/content/article/26913473.html>

Zahájení stavby plynovodu TANAP

Trasa plynovodu TANAP.
Zdroj: Cbw.ge

Ve východotureckém městě Kars se 17. března sešli prezidenti Gruzie, Ázerbájdžánu a Turecka, aby slavnostně zahájili stavbu Trans-Anatolijského plynovodu (TANAP), který by podle plánu měl od roku 2018 vést ázerbájdžánský plyn z kaspického naleziště Shah Deniz 2 do Turecka, odkud by pokračoval plynovodem TAP (Trans-Adriatic Pipeline) do Evropy. Projekt TANAP, který má stát 10 až 11 miliard dolarů, je z 58 % vlastněn

ázerbájdžánskou státní energetickou společností SOCAR, z 30 % tureckou společností Botas a zbývajících 12 % náleží British Petrol.

(EN) <http://www.rferl.org/content/turkey-tanap-azerbaijan-georgia-turkmenistan-gas-european-union/26905698.html>

Abcházie má nového premiéra

Novým předsedou vlády Abcházie se stal Artur Mikvabia. Nahradil tak dosavadního premiéra Beslana Butbu, který 17. března rezignoval. Důvodem byla jeho nespokojenost s nedostatečným rozsahem pravomocí – předseda vlády nemá v abchazském poloprezidentském systému například možnost jmenovat ministry. Tato pravomoc totiž náleží prezidentovi.

(EN) <http://www.rferl.org/content/caucasus-report-abkhazia-new-prime-minister-mikvabia/26928300.html>

(RU) <http://abkhasia.kavkaz-uzel.ru/articles/259030/>

Abchazští vojáci budou opravovat doněcké letiště

Podle informací „ministerstva zahraničních věcí“ tzv. Doněcké lidové republiky se abchazské ozbrojené síly budou podílet na odklizení trosk doněckého letiště a jeho následné opravy.

(RU) <http://www.facenews.ua/news/2015/267793/>

Rusko posiluje vliv v Jižní Osetii

Podle nové rusko-jihoosetské smlouvy podepsané 18. března má ruská armáda právo volně operovat na území Jižní Osetie. Gruzínská vláda dohodu vnímá jako potvrzení ruské anexe této (podle mezinárodního práva) gruzínské provincie. Smlouva také určuje, že některé jihoosetské ozbrojené složky budou od nyní oficiálně podléhat ruskému velení. Zároveň se zjednoduší procedura udělování ruského občanství Osetům a do Osetie přitečou ruské peníze – v příštím roce by měla Moskva v Osetii investovat miliardu rublů (420 milionů Kč). Díky ruským subvencím se mají také zvýšit platy jihoosetských státních zaměstnanců a tím vyrovnat platům jejich ruských kolegů. Smlouvu kritizuje kromě Gruzie také EU, Spojené státy americké a NATO.

(CZ) <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/moskva-diky-nove-smlouve-dal-posilila-svuj-vliv-v-jizni-osetii/1194374>

(RU) <http://abkhasia.kavkaz-uzel.ru/articles/259062/>

(CZ) www.mzv.cz/jnp/cz/udalosti_a_media/prohlaseni_a_stanoviska/x2015_03_19_pro_hlaseni_mzv_k_podpisu.html

Ruské manévry v Jižní Osetii, Abcházii a na Krymu

Začátkem března proběhlo velké vojenské cvičení ruské armády v Jižní Osetii, Abcházii a na Krymu. Účastnily se ho dva tisíce vojáků protivzdušné obrany za použití pěti set kusů těžké vojenské techniky. Podle náměstka ruského ministra obrany byla důvodem cvičení zvýšená aktivita vojsk NATO poblíž ruských hranic.

(EN) <http://www.rferl.org/content/russia-exercises-drills-south-crimea-abkhazia-south-ossetia/26883276.html>

Jihoosetský parlament vyjádřil nedůvěru svému ministru zahraničí

Národní shromáždění Jižní Osetie vyjádřilo nedůvěru ministru zahraničí Davidu Sanakojevovi. Důvodem je údajná neefektivita jeho práce ve věci mezinárodního uznání nezávislosti Jižní Osetie. Hlasování o nedůvěře paradoxně vyvolali poslanci koaliční strany Jednotná Osetie, která dlouhodobě usiluje o spojení s Ruskem, tedy o opak nezávislosti.

(RU) <http://south-ossetia.kavkaz-uzel.ru/articles/258825/>

(RU) <http://www.ekhhokavkaza.com/content/article/26878264.html>

Aktivista pobodán během demonstrace

Během protivládní demonstrace 28. března v arménském městě Gyumri byl pobodán jeden z aktivistů Gračya Mirzojan, člen opozičního hnutí „Pre-Parliament“. Mirzojan utrpěl těžká zranění a v nemocnici mu museli lékaři odoperovat slezinu. Údajný pachatel se o několik dní později sám přihlásil na policii.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/31262/>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/31287/>

Odkud Arméni získávají informace?

Tuto otázku si položili tvůrci webu Feradi.info, kteří problematiku zpracovali formou zajímavé infografiky. Zjistili například, že jako zdroj informací v Arménii zcela dominuje televize – představuje hlavní zdroj informací pro 79 % lidí, zatímco internet pouze 17 %. Používání internetu se však poměrně rychle rozšiřuje, před čtyřmi lety byl internet hlavním zdrojem informací pouze pro 6 % lidí. Třináct procent lidí používá sociální sítě pro šíření politických názorů (v roce 2011 pouze 7 %).

(EN) <http://www.feradi.info/en/visualizations/where-do-armenians-get-their-news>

Ruská základna v Gyumri bude rozšířena

Arménská vláda schválila poskytnutí nového území pro 102. ruskou vojenskou základnu v Gyumri. Její celková rozloha tak bude téměř 6000 hektarů. Základna byla založena v roce 1994 a podle rusko-arménské smlouvy z roku 2010 se počítá s její existencí a tedy i umístěním ruských vojáků v Arménii do roku 2044.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/31233/>

Arménský voják dezertoval na stranu Ázerbájdžánu

Arménský voják Andranik Grigorijan přeběhl 22. března na ázerbájdžánskou stranu. Svůj motiv vysvětlil tím, že nechtěl zbytečně umřít, a následně popsal katastrofální životní podmínky vojáků v arménské armádě. Kromě munice a zbraní se jim prý

nedostává ani jídla a léků, což snižuje disciplínu a způsobuje zbytečná úmrtí.

Čtyřicetiletý Grigorijan je v Ázerbájdžánu zatím považován za válečného zajatce a je v „péči“ ministerstva obrany. Podle jeho slov, pochopitelně těžko ověřitelných, je s ním však zacházeno korektně. Jeho další osud zatím není znám.

(EN) http://contact.az/docs/2015/Politics/032300110594en.htm#.VR_35-E6Wx0

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/31181/>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/31292/>

Od začátku roku již 12 mrtvých ázerbájdžánských vojáků

Za prvních deset týdnů letošního roku zemřelo již 12 ázerbájdžánských vojáků. Toto číslo zveřejnila organizace Caspian Defence Studies Institute (CDSI), která sleduje podmínky v ázerbájdžánských ozbrojených silách. Osm vojáků zemřelo v bojích v Náhorním Karabachu (sedm bylo zastřeleno, jednoho zabila mina) a čtyři zahynuli v tzv. nebojových podmínkách. CDSI nicméně dodává, že reálný počet obětí může být vyšší, vzhledem k tomu, že ministerstvo obrany neposkytuje veřejnosti všechny informace.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/31047/>

Vazba Chadídži Ismailové prodloužena do 24. května

Chadídža Ismailová.

Zdroj: Wikipedia Commons

Vazba známé investigativní novinářky Chadídži Ismailové byla prodloužena do 24. května. Podle ázerbájdžánského prokurátora totiž hrozí, že by obviněná mohla ovlivňovat svědky. Její právník Fariz Namazli to však považuje za zcela absurdní, neboť z domácího vězení, kam by byla v případě propuštění z vazby umístěna, by nikoho ovlivňovat nemohla. Dodal, že Ismailová byla v době, kdy bylo proti ní vzneseno obvinění, v zahraničí, přesto se do Ázerbájdžánu vrátila a vědomě podstoupila riziko uvěznění. Namazli

dále upozornil na pozoruhodný detail: o prodloužení vazby rozhodl soud 8. března, tedy na Mezinárodní den žen, ačkoli měl čas až do 24. března.

Ismailové byla 24. března poprvé od jejího zatčení na začátku prosince povolena návštěva. Její sestra a neteř ji však mohly vidět pouze přes sklo. Vězněná novinářka si prý udržuje dobrou náladu a všem popřála šťastný Novruz Bayram, ázerbájdžánský Nový rok.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/31217/>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/31018/>

(EN) <http://www.rferl.org/content/ismayilova-allowed-to-see-relatives-for-the-first-time/26919713.html>

Žádost Intigama Alijeva o propuštění z vazby zamítnuta

Žádost o propuštění významného ázerbájdžánského obránce lidských práv Intigama Alijeva z vazby, kterou podal začátkem března jeho právník, byla zamítnuta, ačkoli se za něj zaručila celá řada lidskoprávních organizací a známých osobností. Intigam Alijev je od loňského léta vězněn v nevyhovujících podmínkách ve vazební věznici v Kurdachani nedaleko Baku. Veškeré úsilí mezinárodních lidskoprávních organizací o jeho propuštění je zatím bez úspěchu, navzdory jeho chatrnému zdraví.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/31049/>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/31142/>

Bratr opozičního aktivisty odsouzen k 6 letům vězení

K šesti letům vězení za údajné přechovávání drog byl 18. března odsouzen Siradž Kerimli, bratr aktivisty opoziční strany Musavat Faradž Kerimliho. Podle Amnesty International a dalších mezinárodních lidskoprávních organizací je však obvinění Siradže Kerimliho falešné a politicky motivované. Siradžův bratr Faradž je rovněž vězněn.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/31131/>

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/31116/>

Amnestie k příležitosti oslav Nového roku

Başir Sulejmanli.
Zdroj: *Gozetci.az*

U příležitosti oslav ázerbájdžánského Nového roku vyhlásil prezident Alijev částečnou amnestii. Bylo propuštěno více než sto uvězněných, z nichž tři – zástupce ředitele organizace monitorující volby Başir Sulejmanli, bloger Orchan Eyyubzade a aktivista Anar Qasimli – jsou považováni za vězně politické. Jde však o pouhé gesto, které má za cíl alespoň trochu zmírnit kritiku režimu ze strany mezinárodních lidskoprávních organizací před blížícími se Evropskými hrami, které proběhnou v první polovině června v Baku.

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/31153/>

(EN) <http://www.eurasianet.org/node/72626>

(EN) <http://www.rferl.org/content/aliyev-decree-frees-three-azerbaijani-activists-many-still-jailed/26909266.html>

Arménie se zúčastní Evropských her v Baku

Arménský olympijský výbor rozhodl, že se Arménie zúčastní letošních Evropských her, které se budou konat v sousedním Ázerbájdžánu. Jerevan tak vyšle do Baku sportovce, kteří budou usilovat o medaile v šesti disciplínách, shodou okolností převážně bojových sportech: judu, zápasu, boxu, sambu (sebeobraně beze zbraně), taekwondu a střelbě.

(EN) <http://www.rferl.org/content/armenia-to-participate-in-baku-european-games/26892237.html>

Giorgi Gogia z HRW nevpuštěn do Ázerbájdžánu

Giorgi Gogia.
Zdroj: *Hrw.org*

Známý lidskoprávní aktivista z mezinárodní organizace Human Rights Watch Giorgi Gogia byl 30. března zadržen po příletu do ázerbájdžánského hlavního města. Byl mu odebrán cestovní pas, bez jakéhokoli vysvětlení byl po dobu 31 hodin zadržován a následně vyhoštěn ze země. Gogia mířil do Baku na soudní líčení s obráncem lidských práv Intigamem Alijevem a lidskoprávním aktivistou Rasulem Džafarovem.

(EN) http://www.contact.az/docs/2015/Politics/033100111160en.htm#.VR_4UuE6WxO

(EN) <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/31290/>

(EN) <http://www.eurasianet.org/node/72826>

K odběru měsíčního zpravodajství z jižního Kavkazu se můžete snadno přihlásit na <http://www.cestainiciativy.cz>

Líbí se vám zpravodajství? Pomozte nám pokračovat v jeho vydávání!

NEzávislé Sociálně Ekologické HNUTÍ – NESEHNUTÍ
tř. Kpt. Jaroše 18, 602 00 Brno, tel.: 543 245 342, e-mail: brno@nesehnuti.cz
<http://www.nesehnuti.cz>

Na vzniku tohoto přehledu zpráv se podíleli:
Martin Hytša, Milan Štefanec, Světlana Zapadlová, Jaromír Němec

Poznámky:

Názvy některých měst i území na jižním Kavkaze se staly součástí politických bojů, které navazují na přímé vojenské konflikty mezi různými znepřátelenými zeměmi. Proto se můžete ve zpravodajství v ruském i anglickém jazyce setkávat s názvy jako Sukhumi/Sukhum, Stepanakert/Khankendi [1], Tskhinvali/Tskhinval, South Ossetia/Tskhinvali Region apod. V tomto zpravodaji se snažíme používat pro pojmenování hlavních měst neuznaných či částečně uznaných území jazykovou podobu, která byla konzultována s Ústavem pro jazyk český Akademie věd České republiky (pokud taková podoba existuje).

Pro bezprostřední vzhled a ilustraci některých názorových postojů politického života na jižním Kavkaze občas uvádíme i odkazy na zdroje, které vyjadřují stanovisko pouze jedné ze zainteresovaných stran či na zdroje, které v žádném případě nelze označit za nezájaté. V žádném případě to neznamená, že se redakce tohoto zpravodaje ztotožňuje se všemi názory či východisky médií, jejichž odkazy uvádíme.

[1] Ázerbájdžán v roce 1991 přejmenoval město na Chankendi a používá pouze tento název, Arménie a arménské obyvatelstvo, které nyní město ovládá, používají název Stěpanakert vzniklý v dobách Sovětského svazu v roce 1923.

TRANSITION

Projekt byl podpořen z prostředků Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu transformační spolupráce ČR.